

KGF'NİN KOBİ'LERİN FİNANSMANI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

İslam Akyüz ¹

Makale İlk Gönderim Tarihi / Recieved (First): 30.05.2022

Makale Kabul Tarihi / Accepted: 25.06.2022

Atf/©: Akyüz, İ. (2022). KGF'nin KOBİ'lerin Finansmanı Üzerindeki Etkileri. *Scientific Journal of Finance and Financial Law Studies*, 2(2), 39-50.

Özet

Bu çalışmada 2022 yılında Türkiye ekonomisinde önemli yer tutan Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) ve bu işletmelerin finans kaynaklarına ulaşmalarında Kredi Garanti Fonunun (KGF) etkileri konusu araştırılmıştır.

Çalışma yazın taraması şeklinde yapılmış ve çalışma sonuçlarına göre; KOBİ'lerin ülke ekonomisi için oldukça önemli olduğu, özkaynak problemleri yaşadıkları ve buna bağlı olarak finansman ihtiyaçlarının yüksek olduğu görülmüştür. Finansman ihtiyaçlarını karşılamak üzere kredi taleplerinde kredibilite düşüklüğünden kaynaklı olarak krediye hiç ulaşamama veya ulaşmaları halinde de yüksek ve riskli kredi kullanımı yaptıkları görülmüştür.

Sonuç olarak, KGF uygulamasının KOBİ'lerin temel finansman problemleri için önemli ve etkili bir çözüm yöntemi olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kredi Garanti Fonu, Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler, Finansman

JEL Kodları: G 38.

THE EFFECTS of CGF on the FINANCE of SME's

Citation/©: Akyüz, İ. (2022). *The Effects of CGF On The Finance of Sme's*, *Scientific Journal of Finance and Financial Law Studies*, 2(2), 39-50.

Abstract

In this study, the subject of Small and Medium Sized Enterprises (SME), which has an important place in the Turkish economy in 2022, and the effects of the Credit Guarantee Fund (KGF) on the access of these enterprises to financial resources were investigated.

The study was conducted in the form of a literature review and according to the results of the study; It has been seen that SMEs are very important for the country's economy, they have equity problems and accordingly their financing needs are high. It has been observed that they also use high and risky loans if they never reach or reach the loan due to low creditworthiness in their loan requests to meet their financing needs.

As a result, it has been seen that KGF application is an important and effective solution method for the basic financing problems of SMEs.

Keywords: Credit Guarantee Fund, Small and Medium Enterprises, Financing.

JEL Codes: G 38.

¹ Batman Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, islam.akyuz7221@gmail.com, ORCID No: <https://orcid.org/0000-0002-2442-2932>.

GİRİŞ

Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) 250 kişiden az işçi çalıştıran yıllık ortalama cirosu 25 milyon TL’yi bulan işletmeler olarak tanımlanır. KOBİ’ler ülkelere göre farklılıklar gösterebilir de sağladıkları iş olanakları, gerçekleştirdikleri yatırımlar, sağladıkları katma değer ve ödedikleri vergiler gibi nedenlerden dolayı dünyada ve Türkiye’de ülke ekonomilerinde önemli bir yeri vardır.

KOBİ’lerin en önemli sorunlarından birisi finansman sorunudur. Bu sorun küçük ve orta ölçekli işletmelerin kuruluş aşamasında başlayıp, faaliyetlerini sürdürmede ve gelişmelerinin önünde en büyük engeldir. Ülkelerin yapıtaşlarını oluşturan bu işletmelerin finansman sorununu aşılması gittikçe önem kazanmaktadır. Bu işletmelerin toplumsal ve ekonomik önemine vurgu yapılarak bu sorunları aşılması için desteklenmeleri gerekmektedir. Bu konudaki problemlerin çözümüne yönelik yöntemlerden birisi de “*Kredi Garanti Fonu*” (KGF) uygulamasıdır.

KGF uygulaması uzun yıllara dayanan “kamu garanti fonu” ilk önce Fransa’da kurulmuştur. Türkiye’de ise Türkiye’de ise 1991 yılında kurulan ve ilk kredi kefaletini 1994 yılında küçük ve orta ölçekli işletmelere kredi vermeye başlamıştır. Bu kurumun amacı küçük ve orta ölçekli işletmelerin finansman sorununu gidermektir.

Bu çalışma 2016 itibari ile yaygın olarak kullanılmaya başlanan KGF’nin KOBİ’lerin finansmanına etkilerini araştırmak için yapılmıştır.

1. KREDİ GARANTİ FONU

Kredi garanti fonu (KGF) teminatı kısıtlı olması nedeniyle kredi alamayan iç ve dış KOBİ’lere kefil olur. KGF; KOBİ’ler ve makro işletmelere finansal yapıda destek sağlayan bir fondur.

1.1. Kredi Garanti Fonunun Tarihçesi

KGF, 29 Temmuz 1991’de *Kredi Garanti Fonu İşletme ve Araştırma Anonim Şirketi* (A.Ş) unvanıyla kurulan bir şirkettir. Bakanlar Kurulu’nun 14.07.1993 tarihinde ve 93/4496 sayılı *Türk ve Alman Teknik İş Birliği Anlaşması* ile *Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler (KOBİ) İçin Bir KGF Kurulması* destek konulu bir projesi ile organizasyonunu tamamlamıştır. Kurumun unvanı 28.06.2007’de *Kredi Garanti Fonu Anonim Şirketi* (KGF AŞ) şekline getirilmiştir (URL 1).

KGF öncelikle gelecek vadeden firmalar ve akabinde tüm firmaların finansman sağlamasına yardımcı olmayı amaçlar. KGF’nin verdiği teminat ile çeşitli kredi imkânlarından faydalanamayan firmalar müteselsil kefalet ile yani sorumluluk alan kurum KGF etkisi ile krediye ulaşabilir; TUBİTAK, Eximbank Kredileri transfer ödemeleri, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı KOBİ Destekleri, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Destekleri, Bilim, KOSGEB geri ödemeli destekleri ve banka kredileri, KGF aracılığı ile de sağlanabilmektedir. KGF; TOBB, TESK, KOSGEB TOSYÖV, MEKSA, KOSGEB ve 27 finansmandan oluşan ve ortak sermayeye dayalı verdikleri öz kaynak kefaletidir. Hazine Müsteşarlığı, Bakü-Tiflis-Ceyhan ve *Avrupa Yatırım Fonu* (EIF) Boru Hattı Şti. Türkiye Şubesi (BTC Co.) gibi kurumun kuruluşları sağladığı hibeler ve desteklere dayalı olarak çeşitli kefalet olanağı sağlamaktadır. KGF, bankalarda risk paylaşımını minimize eder. KGF’nun bankanın sunmuş olduğu

bilgiye dayanarak işletmeye verilecek olan kredi riskinin bir oranını üstlenmesi gerekmektedir (Aydın, 2018).

1.2. Kredi Garanti Fonunun Kuruluş Amacı

Kredi garanti fonu teminat yetersizliği çeken KOBİ'lere finansman desteği sunmak amacıyla %30 KOSGEB, %30 TOBB ve kalan %40'luk dilimde ise 40 adet bankanın katılımıyla kurulmuştur.

Şu anki sermayesi 500.000.000,00-TL olup hem öz kaynak hem de hazine biriminden kefalet vermektedir. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın 25 milyar TL. KGF' ye alternatifi olup, KGF' ye kendi kefaletiyle, KOBİ'lere bu desteği bankalar üzerinden vermektedir (URL1).

1.3. Türkiye'de Kefalet Süreci

1.3.1. Portföy Garantisi Sistemi (PGS)

Portföy Garantisi Sistemi yöntemi ile uygulanan kefalet programlarında KGF tarafından ilave bir kredi değerlendirmesi yapılmamaktadır. Kredi verilmesi uygun bulunan işletmeler için bankalarca KGF'ye kefalet başvurusu yapılmaktadır (URL 1).

- ❖ KOBİ bankaya kredi başvurusu yapar,
- ❖ Banka kendi sisteminde kredi başvurusunu inceler ve kendi inisiyatifi ile onaylar veya reddeder,
- ❖ Banka onaylanmış kredinin kefaleti talebini KGF'ye sunar,
- ❖ KGF kendi kapsamında gerekli kriterler kontrolünü sağlar,
- ❖ Son aşamada ise KGF Bankaya onayını bildirir,
- ❖ Banka kredi kullanımını serbest bırakır.

1.3.2. PGS Kapsamı Dışında Kalan (PLS)

KGF yönteminde kredi kefalet talebi olan firmalar, bankanın yapmış olduğu değerlendirmeyi de dikkate alarak KGF sistemini, alt yapısına dayanarak incelemektedir.

- ❖ KOBİ bankaya kredi başvurusu yapar,
- ❖ Banka kendi sisteminde kredi başvurusunu inceler ve kendi inisiyatifi ile onaylar veya reddeder,
- ❖ Banka onaylanmış kredinin kefaleti talebini KGF'ye sunar,
- ❖ KGF, bir haftalık süre içinde kredi değerlendirmesini yapar,
- ❖ Son aşamada ise KGF Bankaya onayını sunar
- ❖ Banka kredi kullanmasına olanak sağlar.

1.3.3. Doğrudan

KGF'nin anlaşmalı olduğu kurumlara geri ödemeli ihtiyaç kredi hak kazanan firmalar başvurularından sonra birer birer inceler ve uygun gördüklerini kurumun desteği için teminat mektubu verir.

- ❖ KOBİ, destek sağlayan Kuruma destek için başvurur,
- ❖ KOBİ, desteğe teminat olarak gösterilmek üzere Kurum tarafından istenen kefalet için KGF'ye başvuru yapar,
- ❖ Kurum destek başvurusunu değerlendirir, onaylar,
- ❖ KGF kefalet başvurusunu değerlendirir, onaylar,
- ❖ KGF desteği sağlayan Kuruma hitaben oluşturduğu kefalet mektubunu KOBİ'ye verir,
- ❖ KOBİ, KGF kefalet mektubu ile Kuruma başvurarak desteği sunar.

2. KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELER

Küçük ve orta büyüklükteki işletmeleri kapsamakta ve yıllık satışları 125 milyona kadar olan işletmelere KOBİ denir. Türkiye de işletmelerin %90'ını KOBİ vasfına haizdir (Akdağoğlu, 2014).

Tüm dünyada ülkeler, KOBİ'lerin gerekliliği nedeniyle KOBİ'ler için istihdam, sosyal birleşme, ekonomik büyüme, bölgesel ve yerel kalkınmayı oluşturduğu desteği oluşturmuştur. Türkiye işletmelerinin büyük bir bölümünü oluşturan ve ekonominin de önemli bir bölümü oluşturan KOBİ'ler, genellikle ekonomiyi ve sosyal yaşam içinde oluşan bazı değişimlere uyum sağlarlar. Bu nedenle gelişmiş ve gelişmekte ülkelerin, ekonomi gelişimi için KOBİ'lerin stratejik önemi yüksektir (Erdem ve Sakarya, 2013).

KOBİ'lerin büyük işletmelere karşı rekabet edememe ve sürdürülebilirlik sorunu vardır. Bu yüzden KOBİ'lerin sürdürülebilirliği, geliştirilmesi alt yapıları ve yenilenme çalışmalarını desteklemek kamunun öncelikli görevleri arasındadır. Ülkemizde KOBİ'ler; KGF, KOSGEB, Kalkınma Ajansları ve diğer kurumlar aracılığıyla farklı imkanlara ulaşmaktadırlar (Kahraman, 2015).

Ulusal ve uluslararası piyasalardan finansman sağlama konusu, KOBİ'lerin en önemli sorunları arasındadır. Finansa erişim, inovasyon, iş yaratma ve rekabetçiliğe katkıları ile tüm uluslarda, ulusal ekonominin itici gücü olur (Erdem & Sakarya, 2013).

Hedeflenen bu desteğin nasıl etkili olacağını KOBİ'lerin üzerinden zaman geçerek yaşadıkları problemleri nasıl giderdikleri genellikle bilinmemektedir. Bu anlamda kamunun gerekli birimleri önlem ve stratejik anlamda KOBİ'lere sağlanmış olan finansal desteğin verimini ölçülmesi gerekir. Bu anlamda daha sonra oluşturulacak aynı destek politikaları için ön bilgi ve fikir oluşturur. Bu çalışmada Kredi Garanti Fonu'nun nasıl işlediği, KOBİ'ler üzerinde nasıl bir etki oluşturduğu ele alınacaktır (Demiral & Değirmenci, 2015).

3. KREDİ GRANTİ FONU ve KOBİ'LERE ETKİLEŞİMİ

Banka firmanın kredi başvurusunu değerleneceği zaman ilk önce KOBİ'lerin almış olduğu krediyi verebilecek durumda olup olmadığını değerlendirir. Kredi alma koşullarına sahip ise kredi başvurusu olumlu sonuçlanır ve kredi alması uygun görülüp onay sunmaktadır.

Finans kaynaklarına işletmeler için fayda temin etmek üzere ulaşılmak istenir. Ancak bazı hallerde tam tersi durum söz konusu olabilir. Kredi maliyetleri ve teminat sağlama zorluğu KOBİ'leri finans sistemlerinden uzaklaştıran önemli bir faktör olmaktadır. Ödeme konusunda yeter kabiliyeti olmaması

ek problemlere yol açmaktadır (Karahasanoğlu, 2020).

Sonuç olarak KOBİ'lerin kredi kaynakları azaltan, bölgeler içinde dengesizlik yaratmaya çalışan girişimciler kaynakları etkisiz bırakıp ancak bağlı olarak ülke finansmanını uzun dönemlerde büyümelerini kısıtlayacak ve finans kuruluşları KOBİ'lere için kredi kullanmaları için uygun olmayan durumları aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz (OECD, 2004).

3.1. Küçük Ölçekli Kredilerde Ortaya Çıkan Makro Yönetim Maliyetleri

Alınan kredi miktarı farklılaştıkça, kapasitedeki birim başına düşen maliyetler farklılık göstermektedir. Yapılan işlemler zaman aldığı için küçük kredilerin, kredi yönetim maliyetini yükseltmektedir. Makro tutarlı kredilerin birim maliyetleri düşük olduğu, KOBİ'ler istedikleri miktarlar düşük ve finansal kabiliyetleri az olduğu için bankalar kredi kaynağını KOBİ'ler yerine makro ölçekli işletmelerde kullanmayı tercih etmektedirler.

3.2. Mali Pazarlar İçinde Ortaya Çıkan Orantısız Bilgi

Mali yapının yaptıkları aktif bir şekilde yerine getirmesinde engel olan en önemli etkenlerden biri de orantısız bilgidir. Finans kurumu müşteriler aracılığı ile birinin diğerine göre daha çok bilgiye sahip olması gerekmektedir. Orantısız bilginin varlığı mali sistemde temel olarak ters seçim, ahlaki tehlike ve çoklu denge gibi sorunlara neden olmaktadır (Gök & Uçar, 2013).

3.3. Makro Risk Algısı

Piyasada belirsizliklerin kayıt dışı oranın yüksek olması yüksek kayıt dışı oranı firmaların kurumsallaşamaması neden olur.

3.4. Teminat Yetersizliği

Firmaların en çok karşılaştıkları konu teminat yetersizliğidir. Bunun sebebi ise firmanın finansman kaynaklarına ulaşamamaktır. Bu da tüm dünyada ve Türkiye'de faaliyeti olan KGF aracılığıyla bu olumsuz nedenin üstesinden gelip gerekli tüm çalışmalar yapılmaktadır.

3.5. Değişik Finansman Yapısı Olarak Kredi Garanti Programları

KOBİ'ler için teminat yetersizliği bankalardan istenilen krediyi alamamak ve önünde büyük bir engel olduğu ve gerçekten kabul edilen bir yapıdadır. KOBİ'lerin gösterecek olduğu teminatı ödeme gücü yetersiz olduğunu düşünen bankalar alacak olduğu krediyi geri ödeme sıkıntısı ihtimali üzerine kredi kullanımında sıkıntı ve engel oluşturmaktadır. Kredi alan ve veren arasında bir garantör olması gerekir. KGF bu tür durumların önüne geçmek ve daha rahat bir şekilde kredi transfer gerçekleştirmek ve bu tür özellikleri tüm ülkelerde aynı olmasa da KGF amacı ve kuruluşu bu tür güven sağlamaktır. KGF bu tür sıkıntıların çözüme kavuşturduktan sonra tabii kendisini de zarar uğramayacak şekilde kendisini de

garantiye koymaktadır. KGF işletmeler için sağladığı faydadan sonra işletmeyi daha da güçlendirmektedir. Kredi işlemleri çoğunlukla devlet ve ticaret birlikleri güvencesi altında anapara ve kredi brikmiş faiz ödemelerine kefalet sağlanacak KOBİ'lerin finansal anlamda krediye ulaşması daha kolay olması hedeflenmektedir. Mali yapı kaynağı daha çabuk ulaşılması ve KOBİ'lere sağlanan kredi yükseltilmesi ve yükseltilecek kredi ile istihdamı da buna ek olarak bankanın ve bireylerden alınan vergilerin artırılmasıdır. KOBİ'ler için geliştirilen ve bankanın vereceği ticari ve bireysel hizmetleri de ek bir gelir kaynağıdır. İhracata neden olan mal hizmetler genellikle artışların olması gibi nedenlerden dolayı ekonomik hedefler gerçekleşmesinde hizmetlerini sunmaktadır (OCDE, 2010:5). Kredi garanti programları birçok faydası vardır. Bunlar borç veren anlamında risk ve güvenilirliği kabul eder bir seviyededir. İlerdeki süreçlerde yine başvuru yaptığı halde borç alan kişiden tekrar kredi için teminat almamaktadır.

Kredi garanti programı sürekli gelişmekte olan diğer ülkelerin genelinde iletişim halinde olduğu ve yaklaşık 100 ülkede ve 2250'yi aşan ve daha da artmakta olan farklı yerlerde dünya genelinde faaliyet göstermektedir. En büyük uygulaması ise *Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü* (OECD) ve Asya ülkelerinde olduğu bilinmektedir. Literatürde yaygın olarak ilk örneklerinin 1840'lı yıllarda Fransa'da (*Brussels Credit Union ve Banque Populaire*) görüldüğü bilinmektedir. Mezopotamya'da yapılan kazılar da ortaya çıkan kil tabletlerdeki bulgular, kredi garanti uygulaması tarihinin M.Ö. 3 yılına kadar uzandığı ortaya bulunmuştur. Literatürde kredi garanti sistemleri ile ilgili olarak çeşitli sınıflandırmalar yapılmaktadır. Garanti programlarını;

- ❖ Karşılıklı garanti kuruluşları
 - ❖ Kamu yönetimdeki ulusal programlar
 - ❖ Uluslararası çoklu iş birlikleri ile dayalı ve sivil toplum kuruluşları (STK) tarafından
 - ❖ Özel sektör garanti programları kurulmuş olan program 4 farklı şekilde sıralanmaktadır.
- Bunlar;

Tablo 1: Garanti Fonu Türleri

Odak Noktası	Fon Türü	
Fon şekillerine göre	Kamu ve Özel sektör destekli Fon sistemleri	Devlet Garantili Özel Sektör Yönetimindeki Fon Sistemleri
Kefaletin verilmiş türüne göre	Bireysel Garanti Sistemleri	Porföy (otomatik) Garanti Sistemi
Kefaletin verilmiş zamanına göre	Fon onaylı Kredi Başvuru Sistemi	Kredi Kurumu Onaylı Garanti Fonu Başvuru Sistemi
Kefaletin verildiği tarafa göre	Girişim Odaklı Sistem	Kurum Odaklı Sistem
Programın mülkiyet yapısına göre	Karşılıklı Garanti Birlikleri	-

Kaynak: Deelen ve Molenaar (2004)'den aktaran Gök ve Uçar (2004).

3.5.1. Funded Scheme Unfunded Scheme Kamu ve Özel Sektör Destekli Fon Sistemi (Funded Scheme)

Bu sistemin avantaj ve dezavantajları ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir. Fon sağlayıcıları:

- ❖ Merkez bankasının tek finansör olduğu program
- ❖ Bankaların katkılarıyla kurulan program
- ❖ Finans kurulu ve finans dışı kurumların finansör olduğu programlar

olmak üzere 3 farklı grubu vardır. Bu 3 sistemde kredi garanti hizmeti vermektedir. İsteyen kurum ve kuruluşlar almış oldukları kredileri geri ödemede oluşacak herhangi bir durumda üstesinde gelebilir durumdadır. Finansal kurumlar bu konuda güven sağlamaktadır. Büyük çoğunlukla finans kuruluşları kredi kurumları için fon temini ve gerekli öz güveni vermek amacı ile sahip oldukları kaynakları bankaya güven vermek amacıyla bankaya yatırarak güveni sağlar. Devlet Garantili Özel Sektör Yönetimindeki Fon Sistemi yani finanse edilmeyen program Hollanda bu konuda başını çektiği ve hükümet fonu için finans ettiği kredi geri ödemelerde güven görevini en iyi şekilde üstlenmiştir. Yönetimin kredi kefaletleri için karar alma işlemi için büyük ticari bankalar aracılığıyla oluşturulmaktadır. Devletin istekleri reddetme hakkı bulunmadığı için ticari bankalar en yüksek risk oranı %25 zorunluğu kredi için gerekli önlemleri almak zorundadır (İpeker, 2002).

3.5.2. Individual Models – Portfolio Models Bireysel Garanti Sistemi (Individual Models)

Girişimciler garanti fonuna başvurdukları zaman fonun kendi bünyesinde oluşturduğu değerlendirmeye girerler. Kefalet başvuru yapan girişimciler doğrudan iletişim kurduğu ve iş fazlalığının olduğu bu tür fon örneklerine Kuzey ve Ortadoğu Afrika ülkelerinde (Ürdün, Suudi Arabistan, Mısır ve Filistin vb) karşılaşmaktadır. Portföy Garanti Sistemi Portföy Modeli bir önceki modele göre biraz daha geniş kurallara sahiptir. Yapılan başvuruları incelenmesi kredi kurumlarına sahiptir. Kredi kurumları, uygun nitelikteki başvuruları değerlendirip inceledikten sonra Fon'un kendilerine tahsis ettiği oranda krediyi kullanmaktadır. Aynı uygulamaları Hollanda, Kanada ve Şili gibi yerlerde ülkelerdeki kurumlar kredi modeli belli boyutlarda kredi garanti fonu bilgilendirmekte ve ayrıca aylık olarak mükelleftirler. Değerlendirme süreci kredi kurumu tarafından yapıldığından işgücü yoğunluğu azdır. Ancak bu avantajına karşılık, garanti fonunun kredi kefaletinin kalitesi üzerinde kontrol gücü son derece azdır. Dolayısıyla bu tür programlarının işlerliği kredi garanti fonunun kredi kurumuna duyduğu güvene esasına dayanmaktadır.

3.5.3. Ex-ante Scheme – Ex-post Scheme: Fon Onaylı Kredi Başvuru Sistemi

Kredi sürecine başvuru yapan, projesini ve fon taleplerini kredi garanti fonuna sunar. Şayet Kredi Garanti Fonu proje süreci olumlu karşılarsa, kredi isteyen taraf lehine (önceden belirlenmiş de olabilir) kredi kurumuna tahsis edilmek üzere bir teminat mektubu hazırlar. Ancak verilen teminat mektubu, kredinin otomatik olarak kabul göreceği anlamına gelmemektedir (Tunahan & Dizkırıcı, 2012:89). Kredi Kurumu Onaylı Garanti Fonu Başvuru Sistemi (Ex-post Scheme). Bu örnekte bir öncekinden farklılık gösterir. Kredi tahsis eden kurum, kredi isteyen tarafın ile güvencelerini kontrol eder. Kredi tahsis süreci olumlu kararı varıldıktan sonra kredi kurumu, başvuran tarafı kredi garanti fonuna yönlendirir. Lakin "Ex-ante" alınan başvuruda değerlendirme işlemi devam etmekte olup, kredi garanti

fonunun talebi olumsuzlukla sonuçlandırabilir (Gök & Uçar, 2013).

3.5.4. Girişimci Odaklı Sistem

Kredi garanti programlarının makro ölçüdeki firmaların, küçük ölçekli girişimcileridir. Kredi geri ödemesinde temerrüde düşülmesi durumunda, garanti fonu KOBİ'lerin kredi borcunu, geri istemesi kaidesiyle, direkt öder. KOBİ'lere sunmuş oldukları bu hizmetlerinden dolayı girişimci odaklı ya da direkt kredi garanti fon olarak isimlendirilmektedir. Kurum Odaklı Sistem (Institution-oriented Scheme/Indirect): mikro ölçekli KOBİ'lere kefalet veren programların dışında STK ve/veya mikro finans kurumlarına yönelik hizmette bulunan kredi garanti programları da vardır. Böyle programların kuruluş nedenleri, ilgili kurumların hizmetlerini devam ettirirken gereksiniminde bulunulması kredinin gerçekleşmesinde kefalet faaliyeti sunmaktadır. Bu kurumlar, alabilecekleri krediyi müşterilerine veya başka gereksinim duyduklarına kullandırdıklarından dolayı *dolaylı* ya da *kuruluş odaklı kredi programları* olarak isimlendirilmektedir.

3.6. Kredi Garanti Programı Türkiye Uygulaması

KGF Kefalet bankacılığı yolunda Kefalet Sandık ve Kooperatiflerinden sonra atılan hedeflerinden biri olan KGF'nin kurulması konusunda 1970 yılında Federal Almanya ile anlaşma yapılmıştır. Söz konusu anlaşma, 20 Nisan 1993 yılından itibaren geçerli olacak şekilde 9 Haziran 1993 tarihin de Bakanlar Kurulunun kararlaştırılmıştır. 14 Temmuz 1993 tarihinde 21637 sayılı Resmî Gazete ile yürürlüğe girmiştir (ipekten, 2001). KGF bir anonim şirket olarak kurulup ve öz kaynaklar toplamı 240 milyon TL'dir. Kurumun resmî sitesinde bulunan ortaklık paylarına bakıldığımızda en büyük paylar TOBB (%33,19) ve KOSGEB (%33,18)'e ait olmakla beraber %33,33'lük ortaklık payı ise fona katılan 20 banka arasında eşit şekilde bölünmektedir. Geriye kalan öbür paylar ise NEKSA, TOSYÖV ve TEKS gibi kurumlara aittir (URL 1).

KGF KOBİ firmalar için oluşturulduğu kefaletle bu firmalar destek vermektedir. Yatırım ve firma finansmanları için yeni aktarılan banka kredisi kullanabilmesini mümkün hale getirilmektedir (Aydeniz, 2008). Verilen kefalet faaliyeti ile KOBİ'lerin uzun vadeli ve uygun maliyetli krediler için yararlanmasını sağlanarak girişimcilik teşvik etmektedir. İktisadi büyüme ve kalkınmaya katkıları da bulunmaktadır. Verilen KGF kefaletleri içinde gerçekte genç girişimcilerin gelişmesi ve hedeflerinin yanın da öncelikli olarak değerlendirilen konular; ileri teknoloji içeren küçük girişimler yenilikçi yatırımların gerçekleştirilmesi, ihracatın desteklenmesi, bölgesel kalkınma ve istihdam artışı sağlayacak yatırımlar amaçlı yatırımlar olarak gösterilmiştir. Firmalar ihtiyaçlarına dönük her farklı kredi için kefalet verilmekte yani kredi çeşidi bakımından ve konusunda herhangi bir sınıra gitmemektedir. Verilen kredi kefaletlerin uzun vadeli olarak yatırım kredisi oluşturabileceği gibi, borçlu cari hesap şeklin de nakdi bir kredi veya akreditif bir teminat mektubu gibi gayri nakdi bir kredi de oluşabilmektedir (URL 1).

Kefalet başvuruları, anlaşmalı 25 banka ve 12 finansal kiralama şirketine yapılan KGF kefaleti ile yararlanma talebi ile yapılmaktadır. Kefaletle konu proje için kâr marjını sürdürülebilir ve gerçekleştirilebilir olması ise risk düzeyini kabul edebilir düzeyde, çevresine karşı duyarlı ve saygılı olması, istihdam artışı oluşturması ve istihdamı koruması, projeyi yürütenler yeterli beceriye, mesleki tecrübelerine, projenin kredi oluşturma ilkelerine uygun fakat teminat yetersizliği nedeni ile kredi erişim

güçlülüğü içinde olması gerektirmektedir.

Risk paylaşımının ilkelerine göre çalışan KGF, kredi için en fazla %80'ine kadar kefalet vermekte bununla birlikte, tüm KOBİ için kefalet üst limiti 1 milyon TL, bu KOBİ'nin doğrudan veya dolaylı olarak risk grubu olan firmalar için de kefaletin üst limiti 1,5 milyon TL olarak belirtilmiştir. Kefaletin finansal değeri kefalet talebin de bulunan işletmelerin değerlendirme aşamalarına geçmesi için belli bir inceleme bedeli alınmaktadır. Sunulmuş olan talebin uygun olması halinde o zaman vade süresince kefalet miktarı üzerinden ve her yıl peşin olacak şekilde, kefaletin türüne göre, yıllık %1 ile %2 arasında değişen oranlarda komisyon alınmaktadır (URL 1). KGF verdiği tüm hizmetleri, fon ortaklarından sağlanan öz kaynak yanın da Hazine veya uluslararası garantiler ile bankaların riski transfer etmek suretiyle gerçekleştirmektedir (Yazıcı, 2010).

Ülkemizde son 20 yıldır hizmette bulunan KGF, kendi öz kaynakları aracılığıyla verdiği kredi kefaletlerin için riskin en çok %80'i, hazine desteğiyle verilen kefaletler içinde en çok %65'i paylaşmaktadır. 2012 yılı Mart ayı sonu itibari ile 18.631 adet talebin 11.202'si kabul ederek yaklaşık olarak 2,46 milyar TL'lik risk üstlenmiştir. Kefaletlerin %90,82'si nakdi (firma, ARGE kredisi, yatırım ve ihracat), %7,91'i gayri nakdi ve %1,27'ü ise leasing kredilerine verilmektedir. Sektör dağılımda sanayi sektörü en çok payı alırken (%68,98); sanayi sektörünü faaliyetleri (%23,24) ve tarım sektörü (7,78) takip eder. 2011 yılsonunda takibe düşen risk tutarı 54.882.676 TL iken, bu tutarın %70,96'sı sanayi, %26,09'u hizmet ve %2,94'ü tarım sektörü sahiptir. Temmuz 1991 yılın da kurulmuş olan ve ilk kredisini Temmuz 1994 yılında veren KGF firma ve Araştırma A.Ş. ilk olarak 1996 yılı Haziran ayında İstanbul'da açılan İkitelli Şubesiyle hizmet vermeye başlamıştır. 2012 Ocak ayı itibariyle şube sayısı 31'dir. Diyarbakır ili şubesi, Kasım 2007 yılında açılmış olup, Mardin, Elâzığ, Bingöl ve Tunceli illerine de hizmet vermektedir (URL 1).

3.7. Kredi Garanti Programı Türkiye Uygulaması

Başarı sunmak isteyen genç ve yaratıcı girişimciler ile küçük ve orta ölçekli firmaların büyüme ve gelişmelerine destek sağlayan KGF, güzel bir iş fikirlerinin önündeki teminat sıkıntısının önündeki engeli ortadan kaldırmaktadır. Banka kredi olanakları makro firmalara kolay ulaşamayan küçük firmalar için bu teminat sıkıntısı, KGF'nin sağlamış olduğu kefalet ile giderilmektedir. Bu nedenle KOBİ'lerin de banka kredileri kullanım imkânı sağlamış bulunmaktadır.

KGF, KOBİ'lere sağlamış olduğu kefalet ve üstlendiği risk ile bu firmaların daha çok banka kredisi kullanabilmesine olanak sağlamakta, uzun vadeli ve uygun maliyetli krediler de mikro firmaların yararlanmasını mümkün hale gelmiştir. Buna istinaden girişimciliği teşvik etmekte, KOBİ'ler için bir avantaj haline gelen krediyi oluşturulup yaratılarak ekonomik büyüme ve kalkınmaya bir nebze katkı sağlanmış olur. KOBİ teşvikleri toplamında değerlendirilebilir boyutunda olan bu fon risk paylaşımı esasına dayandırmaktadır (Demir, 2018).

Kredi temin sağlayarak önemli bir risk üstlenen KOBİ'lerin üzerinde oluşmuş bu yükü paylaşmaya dayalı bu kredi garanti sistemi sayesinde KOBİ'lere geniş kredi olanakları yaratılmakta ve küçük maliyetler ile devamlılığı olan bir kredilenme olanağını hedeflemektedir. Bu neticede KOBİ'lerin, uzun vadeli ve uygun koşullar içinde kredi alabilmeleri de rahata kavuşmaktadır. Lakin KGF, KOBİ'lerin kullandığı teşvikli krediler içinde garantisini vermektedirler. Bu boyutta, teşvik kapsamına giren birçok projenin hayata geçmesi amaçlanmaktadır. Ekonomik, kamusal yarar ve işlerliği göz önüne bulundurarak, KGF Kurumlar Vergisinden muaf tutulmuştur. KGF ile ilgili işlemlerde Damga ve KDV

Vergisi’nden muafır. KGF sisteminde kredi piyasasının rolüne baktığımız zaman, KGF süzgecinden geçen krediler, ikinci kez kontrol edildiği zaman daha sağlıklı ve kontrollü bir risk değerlendirmesin de geçmiş olur. Kredi değerlendirme yükünü hafifletmiş olur. Bankalar, kredi vermeyi düşündükleri zaman tereddüt ettikleri birçok işletmeler için almış oldukları garanti sayesinde de kredi verme eğilimde bulunmaktadırlar. Bankalar yeni tanıştıkları ve fazla bir iç piyasa istihbaratı bulunmayan işletmeler ile ilgili olarak KGF garantisi almaları halinde kredi taleplerine daha olumlu yaklaşmaktadırlar. Bu sebeplerden ötürü yeni bir müşteri daha kazanmış hale gelirler. KOBİ’lerin bankacılık sisteminin gelişmesinde büyük katkısı bulunmaktadır. Piyasalardaki sıkıntılı kredileri oranını düşürür ve kredi hacmini yükseltir. KGF’ sistemi ise KOBİ dünyasının rolüne baktığımız zaman KOBİ’lerin teminat sıkıntısını ortadan kaldırmaktadır. Kredi kurumları girişimciler arasında köprü vaziyetindedir. Firmaların krediye ulaşma imkânını kolaylaştırır ve uzun vadeli kredi kullanım imkânlarını yükseltir. KOBİ’lerin rekabet seviyesini artırmaktadır. Kredi kurumları yönünden önceden verilen kredilerin yeniden düzenlenmesi olanağı sağlamış olur. Teknoloji ve İhracata yatırımların artırılması öngörülmektedir. Bununla birlikte finansal sıkıntı yaşayan KOBİ’lerin, dünya genelin de yaygın olacak şekilde kullanılan KGF faaliyetlerinden yararlanma oranı düşüktür (Yurtsever, 2018).

Bugün ülkemiz de KGF’nin kefaleti ile kredilerin KOBİ’lere ancak %1’i oluşturacak seviyededir. KGF sistemi için istenilen başarı seviyesi gelememesi nedeniyle taraflar açısından irdelendiği sistemde fon sağlayıcılar; müşterilerin genellikle sıkıntılı veya sıkıntı olma ihtimali makro işletmelerden oluşmasından, fon sağlayıcılar açısından bakıldığında ise KOBİ’lerin makro kayıt dışı oranları ve bundan dolayı sisteme mesafeli dururken taraflarından birinin devlet olmasından şikâyet esirgememektedir. Talebin yetersiz olması sebebiyle bir diğer faktör firmaların aşırı yüksek kredi maliyetleri ve bu maliyetlere ilave risk primlerinden dolayı daha da çok artması ve bürokratik işlemlerin uzaması gibi nedenlerden dolayı zamanın boşa gittiğini istememektedir. Ayrıca piyasa da KGF’nin sistemi yalnızca sıkıntılı işletmelerin yararlandığı gibi kanıdan dolayı KOBİ’lerin, müşteri ve bankalar nezdinde itibar kaybına olmaması için sistemden uzak durduklarını belirtilmektedir. Bu durum için KGF’nin bilinirliğinin çok az olduğunu söylemektedir.

Son dönemde kurumsal bilinirliğini yükseltmek için KGF, Ticaret ve Sanayi Odaları ile, bankalar ile, KOBİ’leri kendilerine amaç edinmiş TOSYÖV gibi sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içinde iller ve ilçeler de toplantılar düzenlemektedir. Bazen de ulusal basın üzerinden kendini anlatmaya ve tanıtılmaya çalışmaktadır.

SONUÇ ve TARTIŞMA

2017 yılından itibaren hazinene destekli KGF kredileri piyasayı domino niteliğinde olup teminat yetersizliği çeken KOBİ’lere finansman desteğini piyasalar nezdinde olumlu karşılanmıştır. Özellikle yatırım ve ihracat üzerine %100 kefalet verilmekte olup bu sektör genel olarak daha çok KGF tarafından desteklemiş ve KOBİ vasfına haiz firmalara ilaç niteliğinde olmuştur. KGF’nin KOBİ’lere üzerinde etkisi büyük olup, yıllar itibariyle hem kredi erişiminde hem de büyümede garantör rolünü üstlenmiştir. Türkiye’deki işletmelerin %95’i KOBİ oluşturmaktadır. KOBİ’ler, KGF ile bankalar nezdinde teminat noktasına çözüm bulmuş olup, daha rahat kredi kullanımına erişebilmektedir.

Ülkemizin yakın zaman dilimine bakıldığında ise KOBİ’ler yerel bazda da gerek hükümet gerekse özel kurumlar tarafından ekonomik acıdan desteklenmektedir. Ama yeterli derecede olmadığını söyleyebiliriz. Bölgeler arası gözle görülecek bir şekilde KOBİ dağılımında dengesizlik olduğunu görmekteyiz. Yerel bölgelere ciddi katkıları olan KOBİ’lerin daha çok kurulması ve işletmelerin modern

bir şekilde üretime geçmeleri gerekmektedir. Böylece yerel bölgelerin kalkınabilirliği daha hızla olabilmektedir.

KOBİ'lerin (küçük işletmeler) gelişimi için sağlanacak uygun ortam, ancak onların sorunlarına çözüm yolları bulunması suretiyle sağlanabilir ki, bu işletmeler ülke ekonomilerinin omurgaları olarak istihdam, sürdürülebilir ekonomik büyüme, fakirliğin azaltılması, bölgesel kalkınmaya katılma, ülke ihracatına katkı fonksiyonlarını yerine getirebilsinler. Kobilere bu ortamların oluşturulmaması durumunda ülke ekonomisinin yara alması kaçınılmazdır.

Kobilerin kredi kullanmasının yararları yanında, sermaye yetersizliği ve yanlış yatırımlar sonucunda kullanılan kredi maliyetleri ile KOBİ'lerin sermayesini kaybetme olasılığı mevcuttur. Bu riskleri azaltabilmek ve uygun koşullarda finansman sağlamak, KOBİ'lerin ticari sürekliliğinin devamlılığı için gerekli sermaye ile başlamaları finansman desteği sağlayan kuruluşların işletmelerin çalışma potansiyelini tespit edip bu çerçevede kredi miktarını belirlemesi ve bu kredilerin KGF kapsamında kullanmasının KOBİ'ler açısından daha yararlı olacağı belirtilebilir.

-KGF daha çok KOBİ'ye erişimi için Hazine Destekli limitlerini arttırabilir veya yeni kurulan firmalar için daha çok limit verebilir.

-KGF kredilerinde faydalanan firmaların limitleri yıl içerisinde yenilenebilir olsun veya sürekli hale getirilebilir.

-KOBİ vasfına haiz firmaların KGF'den daha çok faydalanabilmesi için firma bazında veya grup limitlerini arttırabilir. Firmaların gelişimine özel limitte tanımlanabilir.

KAYNAKÇA

- Akdağoğlu, G. (2014). Kobilerin Alternatif Finansman Kaynaklarından Yararlanma Durumunun İncelenmesi Tekirdağ İli Örneği (Master's thesis, Namık Kemal Üniversitesi).
- Akgemci, T. (2001). Kobi'lerin Temel Sorunları ve Sağlanan Destekler, KOSGEB.
- Aydeniz, E. Ş. (2007). BASEL II kriterlerinin KOBİ'lere etkileri ve bu süreçte KOBİ'lere sunulabilecek çözüm önerileri. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (36), 179-187.
- Aydın, İ. (2018). Türkiye'deki Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Finansal Sorunlarının Çözümünde Kredi Garanti Fonu'nun Rolü ve Ekonomiye Katkısının Değerlendirilmesi (Doctoral dissertation, İstanbul Kültür Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/İşletme Anabilim Dalı).
- Demir, Z. (2018). Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin (KOBİ) Finansal Problemlerin Çözümünde Girişim Sermayesi Fonlarının Önemi ve Rolü: Katılım Bankacılığına Yeni Bir Model Önerisi.
- Demiral, U. & Değirmenci, S. (2015). BASEL II Prensipleri Sonucunda Bankaların KOBİ Finansmanında Yaptığı Değişiklikler, *SOBİAD*. 2 (5):353-362.
- Erdem, M., & Sakarya, Ş. Kobi'lerin Finansman Problemlerinin Çözümünde KOSGEB, Kredi Garanti Fonu (KGF) e Kalkınma Ajansı Desteklerinin Etkisi: Balıkesir İlinde Bir Araştırma, *Verimlilik Dergisi*, (2): 81-94.
- Gök, R., ve Uçar, M. (2013). Diyarbakır'da Faaliyet Gösteren Kobi'lerin Finansman Sorunu Çözümünde Kredi Garanti Fonu.
- İpekten, O. B. (2006). Risk Sermayesi Finansman Modeli, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1):385-408.
- Kahraman, S. (2012). KOBİ'lerin sorunları ve çözüm önerileri; Bursa alan araştırması (Master's thesis, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

- Karahasanoğlu, H. (2020). Finansal gelişmişlik düzeyinin firmaların finansal kısıtları üzerindeki etkisi (Master's thesis, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Navajas, A. R. (2001). Credit Guarantee Schemes: Conceptual Frame. Financial System Development Project (GTZ/FONDESIF), 1-15, <http://www2.gtz.de/dokumente/bib/03-0076.pdf>. 30.05.2022.
- Storey, D. (2004). Promoting entrepreneurship and innovative SMEs in a Global Economy: Towards A More Responsible And Inclusive Globalisation, In Second OECD Conference of Ministers Responsible for Small and Medium-sized Enterprises (SMEs), Istanbul.
- Tunahan, H., & Dizkirici, A. S. (2012). Evaluating the Credit Guarantee Fund (Kgf) of Turkey as a Partial Guarantee Program in the Light of International Practicesst, *International Journal of Business and Social Science*, 3(10).
- Üstün, N. (2016). *Kredi Garanti Fonu: Dünyadaki Örnekler ve KOBİ'lere Sağladığı Destekler*, Research Report, Konya Chamber of Commerce, Konya.
- Yazıcı, M. (2010). KOBİ Finansmanına Alternatif Destek: Hazine Garantili Kredi Garanti Fonu Kefaleti, *Maliye ve Finans Yazıları*, 1(88), 79-95.
- Yurtsever, M. A. (2018). Son 5 yılda KOBİ'lerin Yaşadığı Finansal Sorunlar ve Çözüm Önerileri/Financial Problems and Solution Proposals for SME's in the Last 5 Years.
<https://www.bodto.org.tr/content.php?lang=en&id=00313>. (Erişim Tarihi: 30.05.2022).
- URL 1: <https://kgf.com.tr/index.php/tr/>. 30.05.2022.
- <https://www.tcmb.gov.tr>. (Erişim Tarihi: 30.05.2022).